

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84—

za pol leta . R 42—

za četrt leta . R 21—

za 1 mesec . R 7—

Za Ljubljano mesečno 7 R

za inozemstvo mesečno R 12—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Državni urad agitira za socialdemokracijo.

Postopanje s koroškimi begunci — delavci.

Državni urad — »posredovalnica za delo« strankarsko izrablja koroško nesrečo!

Včeraj sta dospela v Ljubljano dva poslanca iz nesrečne Koroške, delavca-begunca, v imenu vseh svojih vrlih tovarišev, ki so se izpostavili in žrtvovali svojo eksistenco za rešitev slovenske Koroške. Bila sta oba člana »Jugoslovanske Strokovne Zveze« za Podlublje-Borovlje. Ona dva, eden od njiju je načelnik tamošnjega narodnega sveta, kakor tudi njuni tovariši so tako vro delovali, da so dobili Slovenci pri glasovanju v njuni občini več glasov, kakor so računali.

Prišla sta v Ljubljano in se podala na

državno posredovalnico za delo. Reklo se jima je, da dobijo delo gotovo takoj, čez nekaj časa naj se vrnejo. Vrnila sta se in sedaj so ju vprašali za strankarsko mišljenje. Kje da sta namreč organizirana. Odgovorila sta: »Pri Jugoslovanski Strokovni Zvezi.« Nato so ju pozvali, naj se organizirata pri socialnih demokratih (pri njihovem društvu kovinarjev). Odgovorila sta: »Tega ne storiva. Ostaneva pri Jugoslovanski Strokovni Zvezi.«

Dela nista dobila. Isti dan je dobilo delo več delavcev na istem mestu, kjer bi sicer lahko dobili delo tudi ti vrli nesrečni rojaki, ki so se borili za nas.

Kaj pomeni Koroška za državo.

Širša jugoslovanska javnost se za plebiscit na Koroškem do zadnjega ni veliko zmenila. Med hrvatskimi listi so redno prinašali koroške vesti le listi Ljudske stranke, posebno »Narodna Politika«; v ostalo hrvatsko časopisje se je le redko izgubila kaka vest o Koroški, dasi je ljubljanski dopisni urad redno vsemu jugoslovanskemu časopisju pošiljal koroška poročila. Srbski listi so pa postopali nasprotno koroškemu vprašanju tako, kakor bi se njih sploh ne tikalo in mu niso posvečali niti tolike pozornosti kakor tešinskemu. Nekateri srbski listi so šli pa celo tako daleč, da so prinašali nam sovražna poročila po dunajskih listih.

Se-le v zadnjem hipu, ko nam je na Koroškem že tekla voda v grlo, posebno pa po izidu plebiscita, se je v jugoslovanski javnosti izvršil preobrat: spoznala je, da koroško vprašanje ni samo slovensko, ampak nad vse važno jugoslovansko vprašanje. Srbov sicer tudi še ta izid ni spravil iz ravnotežja, tembolj pa je zdrnil na Hrvate, ki so po italijanskih interesih na Koroškem neposredno prizadeti. Vse hrvatsko časopisje brez izjeme se obširno peča z usodnim 10. oktobrom na Koroškem in uvaža neugledne posledice, ki jih bo imel za nas, ako se njegov izid ne popravi.

»Narodna Politika« piše na uvodnem mestu: »Uspehi plebiscita na koroškem bodo imeli, ako se ne popravi, strašne posledice za celo našo zapadno mejo. Izid plebiscita pomeni poraz velike Jugoslavije nasproti slabi in majhni Nemški Avstriji. Premoči nemšva nad jugoslovanstvom se je očito pokazala. Ugled naše države bo vsled poraza na Koroškem v inozemstvu trpel. Naša pozicija nasproti Italiji je dobila udarec, ker zmaga Nemške Avstrije pomeni ob enem zmago Italije. Italijansko časopisje bo izkoristilo nepovoljni izid in dokazovalo, da so naše zahteve na Jadrani neutemeljene. A najusodnejše je, da Italijani zahtevajo, da zasedejo celi tisti trikot med Italijo in Nemško Avstrijo, s čimer bi izgubili važno železniško postajo Jesenice«. Ob sklepu zahteva list: »Naša vlada ne sme priznati pravoveljavnosti plebiscita, ker so se vršile na nemški strani očite zlorabe in potvore. Koroškim Slovincem preti očita poguba, ker se jim bo dodelo nemškutarij strašno maščevali. Zato zahtevamo, da naša vojska zasede celo plebiscitno ozemlje in zaščiti naše soplemenjake pred pokoljem.«

»Jutarnji List« piše med drugim: »Naša javnost niti ne ve, kaj smo 10. oktobra na Koroškem izgubili ne samo v narodnem in političnem, marveč tudi v gospodarskem pogledu. Koroško je imelo za nas v industrijskem zlogledu poseben pomen. V Železni Kaplji in v Pliberku smo izgubili svinčene rudnike, ki so poleg enakih rudnikov v Srbiji (ki so v rokah francoskega kapitala!) in neznatnih plastih v Bosni dajali možnost za ustanavljanje manjših industrij, ki bi nas rešile uvoza gotovih nujnih proizvodov od zunaj. V Reberci je izgubljena moderna tovarna sulfid-celuloze (ki je bila že v slovenske roke prešla), a s tem je izpodrežano obratovanje našim papirnicam v Vevčah, Radečah in v Zagrebu, ker jim sedaj preostane za dobavo celuloze le še tovarna

v Drvarju v Bosni, ki je pa pod državnim sekvstrom zmanjšala produkcijo in vsled prometnih razmer ne more redno odpravljati svojega proizvoda. Najhuje pa je, da je vsled tega izida na Koroškem prišla v nevarnost največja in najmodernejša železna industrija v Jugoslaviji: na Jesenicah in jeseniška železnica sama, ki jo skušajo dobiti v roke Italijani. To je bil tudi glavni razlog, da so Italijani tako intenzivno podpirali Nemce na Koroškem. — Kaj smo v strateškem oziru izgubili z Velikovcem, ki obvladuje dravsko dolino, se trenutno morda podcenjuje, toda v bodočnosti bi se utegnili tu raztezati meja Germanije, proti kateri si bo vsak narod zagotovil čim ugodnejše strateške meje, posebno pa bi to morala storiti Jugoslavija.«

»Obzor« istotako na uvodnem mestu razpravlja o koroškem vprašanju, s katerim so tako ozko zvezane italijanske koristi in obstoj italijanskega Trsta.

V enakem zmislu pišejo tudi vsi ostali hrvatski listi in vsaj deloma tudi srbski. Poleg gospodarskih in zunanje-političnih momentov pa je našlo v hrvatskih listih obširen odmev tudi vprašanje: Kje je krivda za naš poraz na Koroškem?

Vsi listi — razen demokratskih — kažejo na enega glavnega krivca: belgrajski centralizem. »Nar. Politika« opozarja, kako se je Nemška Avstrija spričo plebiscita na Koroškem po želji najširših slojev ljudstva pretvorila v federalno državo, dočim naša centralna vlada ni ničesar storila, da bi oblažila omražen centralistični režim. »Priče nemške agitacije — piše list — najbolj vedo, kako so Nemci izkoristili v svoje svrhe batinanje. In nedavni nemiri na Hrvatskem, izzvani z arnavtskimi metodami državnih organov, tudi niso mogli naše države pripočiti, niti dvigniti njenega ugleda nasproti Nemški Avstriji.« »Obzor« vprašuje: »Ali smo sejali zaupanje v pravičnost, red in blagostanje Jugoslavije ali pa smo morda tod in tam zamenjavali koroške razmere z onimi v Makedoniji in na meji Arnautluka (Albanije)?«

»Jutarnji List« naglašja, da vsa propaganda Slovencev ni mogla paralizirati tišega, ka rje zagrešil belgrajski zistem. V podrobnostih navaja Veljkovičev napad na krpo z razmerjem 1:4, carinski in policijski zistem na železnice, ki izroča potnike in blago na milost in nemilost državnim organom, neizplačevanje državnih obvez, batinanje itd. Vse to in mnogo drugega je pripomoglo Jugoslaviji do slovesa, ki ne more nikogar osvojiti. List zaključuje: »Ali se bodo vsaj sedaj odprle oči in ušesa tistim, ki vodijo to državo, da spoznajo, da se z diletantizmom, z improvizacijami, lepimi govori, plenjenjem in pospeševanjem interesov nekoliko familij ne more vladati države.«

Končajmo: Eden glavnih krivcev koroškega poraza je belgrajski centralizem; ta poraz je obenem njegova največja krivda. Sodba pride.

Sirite »Večerni list«!

Uradniško vprašanje pred parlamentom.

LDU Belgrad, 15. oktobra. Danes je bila seja narodnega predstavnštva, ki se je pričela ob pol 16. Po običajnih formalnostih je stavil posl. dr. Gavro Manojlovič vprašanje ministrskemu predsedniku glede plač državnim uradnikom in uslužbencem. Želel je, da se izenači in pravilno razdeli plača imenovanim po vsej državi. — Ministrski predsednik se je informiral, ali je finančni minister obveščen o tem vprašanju in ali ima potrebne podatke, da bi mogel odgovoriti na to vprašanje. Ker pa tega ni pri sebi, je izjavil ministrski predsednik, da bo sam odgovoril na to vprašanje ter zatrdil, da se je vlada zavzela in da se še zavzema za državne uslužbence, da jim omogoči, da jim ne bo treba vsak trenotek misliti na obstanek svoj in svoje družine z ozirom na to, da vsak dan narašča draginja. S tem vprašanjem se je bavil ministrski svet ne samo na posebnih sejah, nego je odredil tudi posebno število svojih tovarišev, ki so proučevali izključno samo to vprašanje in se uspeh tega proučavanja predloži ministrskemu svetu. Za to vprašanje se bo zavzemala vlada tudi nadalje in se potrudila, da zadovolji vse zahteve, seveda v mejah možnosti. Urad-

niško vprašanje se ne more urediti na enkrat in v naglici. To vprašanje je smatrati za bistven del splošne državne uredbe in ga je mogoče rešiti racionalnim potom šele tedaj, ko bo postavljena podlaga in osnovni temelji naši državi, ko bo dobila naša država svojo ustavo. Upamo, da se to kmalu zgodi. Treba je uvideti, da se od naše države samo zahteva, daje se ji pa zelo malo. Treba je, da skupno delujemo na to, da bodo take zahteve kolikor mogoče zmerne, da bi bilo državi omogočeno, poleg ogromnih žrtv, ki jih mora nositi naša država, da te zahteve zadovoljijo. Na drugi strani pa je treba paziti na to, da državljani ne bodo mislili, da skrbimo za en del naših državljanov mnogo bolj, kakor pa za ostale. Vlada bo posvetila temu vprašanju največjo pozornost z željo, da zadovolji opravljene zahteve uradnikov. Predsednik skupščine je naznanil, da odsek za proučevanje zakonskega načrta glede pooblaščenja vlade za izdajanje uredb in zakonov še ni izvršil svoje naloge. Načrt bo v sredo predložen zbornici. Predsednik zaključil sejo ob šestnajstih. Naslednja seja se vrši v sredo dne 20. t. m. ob 15. Na tej seji bodo določili dnevni red.

Za naše vojake.

Premnogo pritožb je bilo že objavljanih radi ravnanja z našimi vojaki. Poslanci Jugoslovanskega kluba so v tej zadevi ponovno posredovali pri vojnem ministru, ki so mu 4. t. m. izročili sledečo spomenico:

Gospod minister!

Jugoslovanski klub je dobil od lokalnih organizacij svoje stranke iz cele Slovenije pa tudi od vojakov direktno celo vrsto pisem in poročil o velikih nedostatkih v vojski in o neprimernem ravnanju z vojaki od strani podčastnikov in častnikov.

V trdnem prepričanju, da hočete ne samo kot odgovorni minister, temveč tudi kot aktivni general, odpraviti nedostatke v korist naši domovini, se obračamo na Vas s to spomenico, zavedajoč se svoje lastne odgovornosti nasproti narodu in državi.

Pritožbe so iz sledečih garnizij, odnosno krajev: Zaječar, Negotin, Subotica, Niš, Valjevo, Split, Knjaževac in Belgrad ter se nanašajo na sledeča dejstva:

Hrana moštva je ponekod nezadostna po množini, nesnažno kuhana čisto iz pokvarjenih sestavin, zato nezavžitna. Posebej pa še pride v poštev, da se kuhinja prav nič ne ozira na način življenja in prehranjevanje moštva, kakor ga je bilo moštvo vajeno celo dobo do svojega rekrutovanja.

Obleka moštva je nezadostna in pomanjkljiva, ravnatoko tudi obutev, ali pa je sploh ni, tako da mora moštvo ali bosonogo služiti ali pa hoditi in delati v svoji lastni, večinoma že strgani obleki in obutvi.

Povsod v vojašnicah vlada nesnaga, ki bi se dala odpraviti. Uši, stenice, miši, podgane in druga golazen muči vojaštvo podnevi in ponoči. Uprava ne skrbi dovoljno za čistočo in red ter se posebej tudi premalo briga za zdravstveno stanje, da se vsled nemarnosti odgovornih faktorjev širi malarija in druge bolezni.

Med največje nedostatke v vojski spada i dejstvo, da se z moštvom ravna popolnoma proti jasnim določbam vojnega zakona s tem, da se ljudi čisto brez najmanjšega vzroka batinja, klofuta in naravnost barbarsko kaznuje z gledanjem proti solncu. Posledice tega postopanja so težka telesna obolenost, deloma celo oglušitev in izguba vida. Taki in enaki slučaj se nam navajajo v pritožbah.

Neprimerno je n. pr. tudi to, da se ljudi kaznuje, ali pa se iz kaprice ne dovoli po cele dneve, da bi pili vodo ali šli na sprehod.

Popolnoma običajno je po nekaterih oddelkih, da se posebej Slovence dosledno sramoti iz izrazom »Švaba«, ako med seboj govorijo svoje slovensko narečje in da se jim na nedostojen način kolne Boga in mater.

Naši vojaki se po nekaterih krajih silijo v pravoslavno cerkev in se jih sili delati križ po pravoslavnem predpisu, ne da

se jim niti prilike, niti časa, da bi zadostili svojim verskim dolžnostim.

Izredno neugodno vpliva tudi dejstvo, da ne dobijo izplačanih svojih skromnih dnevnih.

Administrativna uprava posluje izredno počasi in nemarno. Vloge se po več mesecev ne rešijo in ležijo po mizah ali pa celo izginejo.

Vojakom se ne zaračunava služba, ki so jo deloma prostovoljno, deloma na poziv opravljali že v naši državi in v naši vojski.

Tudi je dejstvo, da pri nekaterih oddelkih naši vojaki ne dobivajo in ne smejo čitati časopisov iz svojih domačih pokrajin.

Ako pregledamo materijalne in slične izdatke za vojsko, kakor so preliminirani lani in letos v državnem proračunu in računamo te izdatke na poedinega vojaka, pa primerjamo vse to z izdatki v Italiji, v Franciji in na Angleškem, pridemo do zaključka, da je naš vojak mnogo dražji, kakor oni, pa se veliko slabše hrani in oblači. O duševni hrani, o vzgoji in izobrazbi, še tukaj ne govorimo. Jasno je, da morajo biti nedostatki v upravi.

Mi zato zahtevamo:

1. D ase z vojaštvom postopa strogo po zakonu. Kdor krši zakon napram moštvu, naj se takoj kaznuje ravno tako, kakor vsak prostak. Le s tem nam je zjamčena dobra morala v armadi.

2. Odpravijo naj se vsi grajani navedeni nedostatki glede prehrane, oskrbe z čbualom in obleko in glede čistoče in higijene.

3. Vojaštvo naj se kolikor najbolj mogoče združuje po pokrajinah, iz katerih se rekrutira in naj se posebej v oddelkih ne mešajo n. pr. Slovenci z Albanci. To je bilo in še obstoji v drugih armadah in jim nikakor ni v škodo. Vzgleđi Francije, Angleske, Italije in Amerike to jasno izpričujejo.

4. Moštvo naj ima vsaj nekaj oficirjev in podoficirjev iz svojih krajev, ker ti bolj razumejo njegove običaje ter telesne in duševne potrebe. Vsi skupaj pa se naj vzgajajo v duhu tradicij srbske vojske, — kjer je bil oficir navadnemu možu drug v trpljenju in veselju.

Gospod minister! Izročamo Vam to spomenico v nadi, da nam ne bo treba stopiti v javnost in grajati z javne tribune, kar je gnilega in neprimernega v vojski. Ako se naši zahtevi ne, ustreže, bi bili v to pri-siljeni.

Nemci so začudeni.

Nemci sami se čudijo, kako da je toliko koroških Slovencev glasovalo za ubogo, lačno Nemško Avstrijo.

Le pogledimo podlistek v »Prager Tagblattu«, ki končuje tako-le: »Zakaj? —

Zgodovinska zgodba: Ko so prišli za časa Napoleona Francozi pri Trbižu na Koroško in so videli visoko na skalnih gorah linceške hiše, so se začudili povpraševali: »Čemu stanujejo ljudje tu? Koliko jim plača avstrijski cesar za to?« Tako je zapisano. — Čemu je glasovalo toliko in toliko tisoč koroških Slovencev za to propalo staro Avstrijo, ki ima toliko davkov in davkov in je brez belih žemelj in njene bankovce nalepljajo na tovarne avtomobile? Kaj bo plačal tem Slovincem državni kancler za to? To je težko vprašanje. Mi Avstrijci smo bili pri glasovanju v težkem položaju. Če smo rekli, da je v Avstriji boljše kot v Jugoslaviji, so se začele vse kokoši v coni A smejeti in jugoslovanom je bilo treba samo iz naših dunajskih časopisov citirati, kako življenja nezmožna, žalostna in beraška država smo. In vendar. »To stoji črno na belem v 242. štey.« Prager Tagblatt »v listku «Cona A», ki ga je spisal Arnold Holtriegel z Dunaja. Zda se bridko norčujejo nad nemčurji in nad onimi, ki so v zadnjem hipu pozabili, ne samo, kam jih vodi njih narodna dolžnost, ampak tudi gospodarska korist. V plačilo jim bo neizmerno uboštvo, zaničevanje in zasramovanje. In vendar! In vendar se Nemcem čudno zdi, odkod toliko glasov. Mi pa vemo, da sta zmagala goljufija in sleparija!

Naše vojaštvo na Koroškem.

Dunajski in drugi nemški listi so zelo vznemirjeni, ker je jugoslovansko vojaštvo zasedlo slovensko Koroško. »N. Wiener Abendblatt« poroča iz Celovca 14. t. m.: Danes takoj po razglasitvi izida glasovanja so se začele širiti vznemirljive vesti. Slovenski agitatorji v coni A so izjavljali, da bo cona A zasedlo jugoslovansko vojaštvo, čeprav bi glasovanje končalo na korist Avstrije. Danes pa poročajo, da so zgodaj jutraj jugoslovanske čete dejansko dospеле v cono A. Za enkrat so le manjši oddelki, ki so prišli s Kranjskega po železnici čez Podrožico v Rožno dolino. V Svetni vasi je bil vlak razdeljen. En del se odpeljal v Borovlje, drugi pa v Žihpolje, ki leži tostran Drave. Tu je izstopilo 60 mož pod vodstvom častnika s poljsko kuhinjo in sanitetnim oddelkom.

Dalje spravlja list to vest v zvezo z nameravanjem pučem generala Maistra ter pravi, da ima koroški plebiscit važnost preko meja Koroške in Avstrije. Pravi: »Jugoslovanska vlada ne sme trpeti na sebi sumnje, češ, da hoče s koroškim vprašanjem začeti na nasilen način reševati vsa odprta jugoslovanska vprašanja. Na laž mora postaviti svoje agitatorje, ki izjavljajo, da Jugoslavija ne more pogrešati Dravske doline, ki ji je neizogibno potrebna za vojsko proti Italiji...«

Na tak bedast način hočejo Nemci Lah držati na uzdi.

Novi nemiri v Italiji in Trstu.

Ljubljana, 16. oktobra. Italijansko socialistično delavstvo je 14. oktobra priredilo dveurni generalni štrajk v znak protesta proti preganjanju socialistov in sploh proti sedanjemu režimu. Ob tej priliki so se vršile demonstracije v Rimu, v Milanu, Bolonji in drugod. Ker so nastopili nacionalistični elementi s protidemonstracijami, je prišlo v Rimu, Milanu in Bolonji do krvavih spopadov ter so pokale bombe. Tudi v Trstu so se ob tej priliki zopet vršili veliki nemiri in spopadi med fašisti in socialisti. Pri tem je bilo težko ranjenih šest nacionalistov, nakar so fašisti napadli tiskarno socialističnega lista »Lavoratore« in jo popolnoma opustošili in zažgali.

„Zmaga nemške kulture.“

Ljubljana, 15. okt. »Prager Tagblatt« poroča o rezultatu plebiscita na Koroškem z zadovoljstvom, češ, da je ta dežela ohranjena nemštvu, ter piše dalje:

Pas A ima namreč slovensko večino. Od 87.887 prebivalcev je 62.579 Slovencev in 25.308 Nemcev. V boju za ta mali kosček zemlje ni šlo samo za enotnost Koroške, za 25.000 Nemcev, ampak gre pri odločitvi za privlačno moč nemške kulture. — Nato hvali »objektivnost« ententnih častnikov in pravi dalje: »Ravno tako občeudovanja vrednih je onih 60.000 Slovencev, ki so se odrekli rodoviti zemlji in so se raje priklopili k nemški državi in kulturi.« List priznava, da bodo Slovenci na

Koroškem živeli v »slogi« z Nemci v beraški državi. Pravi: »To je prva radost, ki jo je doživela uboga Avstrija.« — To priznanje, da gre na Koroškem za zmago nemške kulture, je veliko vredno. Kaj poreko k temu ententariji, ki na to uho tako neradi slišijo?

Nova politika Bolgarske.

LDU London, 15. oktobra. (ZNU — Presbiro) Bolgarski ministrski predsednik Stambulinski je v soboto odpotoval v London. V svojem razgovoru v torek je izjavil, da ima njegovo potovanje tri svrhe. Predvsem želi, stvoriti dobre in stalne odnose med novo Bolgarsko in med Anglijo. Posebno naglašja, da nova Bolgarska noče imeti nič skupnega s starim režimom. Nova Bolgarska je nova z ozirom na svojo zunanjo politiko, na svojo upravo, na način vladanja in na splošno organizacijo. Stambulinski upa, da bo s pomočjo angleških državnikov stvoril nove odnose med svojo državo in med Anglijo. Nato namerava proučiti veliko industrijalno in gospodarsko moč Angleške, da razvidi, kaj bi bilo potrebno ukreniti na Bolgarskem, da bi se zboljšale njene gospodarske in industrijalne razmere. Stambulinski želi tudi apelirati na angleško vlado in sploh na vse javno mnenje, posebno pa na trgovinske in finančne kroge, da pomagajo mali in slabi Bolgarski, da vstane na svoje noge in da bi mogla izpolniti pogoje mirovne pogodbe. Končno je izjavil Stambulinski, da bo nova vlada storila vse, kar je v njeni moči, da pošteno poplača svoje dolgove. Da bi pa mogla to storiti, ji je potrebna izdatne pomoči, da izboljša svojo valuto.

LDU London, 15. oktobra. (ZNU — Presbiro) Diplomatski dopisnik lista »Daily Telegraph« je imel razgovor s Stambulinskim, v katerem mu je le-ta v glavnem navedel karakteristične poteze iz svojega življenja in svojega političnega delovanja za vojne. Povedal je, da bi se bila Bolgarska osvobodila carja Ferdinanda s pomočjo agrarne stranke, če bi bila dobila pomoč od zavaznikov, kakor so jo dobili sosedje Srbi. Agrarna stranka je največja stranka v bolgarskem parlamentu in sploh v vsej državi. Kajti kmotov je na Bolgarskem 80 % od vseh prebivalcev. Nekaj nevarnosti preti državi od komunistov. To so po večini nezadovoljni begunci iz Makedonije, Tracije in Dobruže, ruski agenti, plačani agitatorji, politiki starega režima in drugi elementi, ki se skrivajo za novo zlastvo. Tem ljudem se je posrečilo povzročiti železničarsko stavko, ki je trajala 58 dni. Pa agrarci so zlomili stavko. — Stambulinski se ni hotel razgovarjati o mirovni pogodbi male entente ter je izjavil, da tega ne bo storil, dokler se ne sestane s Take Jonescom. Nadalje je bolgarski ministrski predsednik izrazil upanje, da bodo angleški državniiki vplivali na bolgarski narod, da pride do sporazuma z balkanskimi politiki in državniki, ki so silno trdovratni. Potrebno je, da se ti enkrat sestanejo in spoprijateljijo med seboj. Treba je za to samo časa. Edino v tem priateljstvu tiči rešitev in sreča balkanskih narodov.

LDU London, 15. oktobra. (ZNU — Presbiro) »Observer« je priobčil članek svojega diplomatskega dopisnika pod naslovom: »Bolgarska in zavezniki.« Članek je bil napisan povodom prihoda Stambulinskega v London. Dne 14. t. m. pričakujejo v Londonu prihoda rumunskega zunanjega ministra Take Jonesca. Dopisnik »Observerja« meni, da bodo v kratkem stopili novi problemi pred javnost. Na Angleškem smatrajo, kakor izjavlja »Observer«, malo entento za prvo solidno manifestacijo novega razvoja in razmaha v Vzhodni Evropi. Gotovi elementi so pozikovali označiti to zvezo kot izključno slovensko zvezo. Tako so vzbudili na Madžarskem reakcijo ter so Madžari vplivali na Rumunsko, da ne bi vstopila v to zvezo. Nasprotno pa vlada med Take Jonescom in Venizelosom sporazumljenje in Rumunsko bo vplivala na to, da se Bolgarska sprejme v to zvezo, a pod pogojem, da vestno izpolni pogoje mirovne pogodbe napram zaveznikom. Dopisnik istega lista meni, da bi bilo dobro in prav, če bi se olajšali stroški bolgarski državi v zve-

zi z intencijami bolgarskih sosedov ter zatrjuje, da bo Stambulinskemu morda uspelo, da napravi svoji državi to veliko uslugo, ker je on vobče mož železne volje in trdne energije. Članek končuje z naslednjo izjavo Stambulinskega: Glavni namen mojega potovanja v Zapadno Evropo je ta, da skušam obnoviti redne odnose med zapadnim svetom in med Bolgarsko, ker so bile od početka vojne pretrgane vse vezi med njima. Predvsem moram delovati na to, da se s pomočjo velikega tujeega kapitala izboljšajo razmere v bolgarski državi. Zakon o davkih na kapital je izzval povsod veliko začudenje. Vendar pa bomo izdelali zakon, ki bo zajamčil naš in tuji kapital, ako se uporabi za izboljšanje produkcije v državi.

Politične novice.

+ Papežev protest radi strelav v cerkvi sv. Antona v Trstu. »Corriere d'Italia« poroča, da je papež radi dogodkov v cerkvi sv. Antona v Trstu (ko so fašisti streljali na slovenskega pridigarja) in radi terorizma istih fašistov proti župniku pri sv. Justu v Trstu (od katerega so zahtevali, da mora na obletnico D'Annunzievega prihoda na Reko na cerkvi razviti zastavo) vložil odločen protest.

+ Kaj je vleklo Korošce na avstrijsko plat. »Arbeiter Zeitung« piše v uvodniku, v katerem slavi zmago na Koroškem, med drugim: »Nobenega dvoma ni, da je med prevdarki, ki so vodili glasovalce — in med tistimi, ki so glasovali za Avstrijo, jih gotovo ni bilo malo slovenskega rodu — igral največjo vlogo prevdarek, da je jugoslovanska država monarhija z vsemi pregrehami monarhije, med katerimi je najhujša in najbolj izzivajoča — militarizem. Temu nasproti pa ubira naša republika z gotovim korakom pot demokratičnega razvoja in s trdno roko gradi zgradbo moderne in svobodne države. Treba je samopogledati v agitacijske številke »Kärntner Landsmannschaft«, da se vidi, kaj je delalo na glasovalce največji vtis: da jim v Avstriji ne bo treba na novačenje, da v Avstriji ne bo nastanjanja vojakov, da bodo v Avstriji živeli mir in najdalekosežnejšo socialno skrb za delavce. Z eno besedo: bila je misel republike, ki se je zmagovito uveljavila.« Temu bahanju in šarenju avstrijske socialne demokracije z avstrijsko republiko in njenimi ustanovami ne manjka smešnosti. Prvič so vsi najlepši in najdalekosežnejši socialnoskrbstveni zakoni in ustanove v tej borni Avstriji samo na papirju — lepa etiketa na ničvrednem nadomestku za pivo, jajca in druga živila. Drugič pa republikanska stvar v Avstriji zelo slabo stoji in ne vemo, če bo preživela prihodnje volitve. Kljub vsemu temu pa je v gornjih trditvah precej resnice.

+ Zahteve Jugoslavije nasproti Nemški Avstriji. Pred kratkim je neki list opozarjal na razne predmete v dunajskih muzejih, katere bi imela Nemška Avstrija prepustiti Jugoslaviji kot delu bivše Avstrije — predmeti, ki so bili ali tje kaj odani v zbirko ali pa so sploh delež jugoslovanskih pokrajin. V tem stavku se pa pogrša, da je tudi drugod, tako na Štajerskem v Gradcu marsikaj, kar spada k Jugoslaviji. Tako je bil na pr. v Gradcu centralni zavod za preskuševanje živil za Štajersko, Koroško, Kranjsko, Goriško, Istro in Dalmacijo in je imel ta zavod najmanj 18—20 garnitur t. j. kemičnih stolic z vsemi pripravami — sedaj velike vrednosti. Po razsluži Avstrije pripada od teh tedaj Jugoslaviji najmanj 15 garnitur, katere bi vlada po vsej pravici smela za se zahtevati. Pregledati bi bilo treba tudi vse ustanove in pisma med katerimi bi se tudi marsikaj dobilo kar pripada nam in našim državljanom. Opozarja se na to deželna vlada, da potrebno ukrene, ako to še ni storila. F. Z.

Dnevne novice.

— Otvoritev direktnega brzojavnega prometa z Italijo. Dne 9. oktobra t. l. se je otvoril direktni brzojavni promet med našo državo in Italijo. Besedna pristojbina znaša 18 centimov, t. j. 36 par ali 1.44 K. Kakor v inozemskem prometu sploh, je šteti in računati tudi v prometu z Italijo eno besedo več kakor jih je v resnici.

— Umrli je v Ptuj in bo v ponedeljek ob desetih pokopan minorit Norbert Povoden.

— Lekarniške koncesije. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro je podelil v zadnjem času naslednje nove lekarniške koncesije: mag. pharm.

Bogdanu Devide za Sv. Lenart v Slov. Goricah, mag. pharm. Ferdu Vrabčiču za Šoštanj in mag. pharm. Antonu Ustariju za Ljubljano s stojiščem v gornjem delu sv. Peterskega odnosno Poljanskega predmestja.

— V Trziču je par tobakarn, ki se niso bile razpisane. So v rokah bogatinov. Tu nas je več za delo nezmožnih vojnih invalidov, ki težko čakajo, da se razpiše jo te trafike in nam podeli. Opozorjamo oblasti, da se zganejo in store svojo dolžnost. Zakaj bi si kopičili gotovi ljudje bogastvo, ko moramo mi trpeti pomankanje. Dolgo ne bomo več čakali.

— Vojni invalidi v Trziču prirede v nedeljo v prostorih gostilne Globočnik veselico. Na sporedu je: šaljiva posla srečolov in prosta zabava. Čisti dobiček je namenjen za invalide, vdove in sirote tukajšnjega sodnega okraja.

— Ukradeni sadje. Posestniku Francu Smoleju s Koroške Bele št. 64 so bile njegovega sadnega vrta ukradene raz dreje večje množine češpelj in orehov. Skode je imel Smolej zato do 400 kron. Orožniki z Javornika so tatove izsledili in jih naznanili sodišču.

— Goljufije. Franc Figura, bivši uradnik Jadranske banke v Splitu, je v Gradcu pri konzularnem predstavništvu izvalil 300 K in napravil razne goljufive dolgove po hotelih. Figura poseduje ponarejeno pismo Jadranske banke, češ, da ima izvrševati za njo uradne posle.

— Izgnanci. Policijski komisariat v Mariboru je izgnal iz ozemlja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev Josipa Mauriča, ker je bil brezposeln hazardni igralec in splošno sumljiv in škodljiv element. — Iz ljubljanskega policijskega okoliša je bila kot brezposeln vlačuga itd. izgnana za dobo 5 let Antonija Šorn v Krtino, okraj Kamnik.

Nemci priznavajo v A pasu slovensko večino.

Ljubljanske novice.

Ij Shod tobačnih vpokojevcov in vpo-kojenk se vrši v torek, dne 19. oktobra 1920 ob 2. uri popoldne v prostorih »Ljudskega doma« v Ljubljani.

Ij Mestni popisovalni urad bo v ponedeljek in torek dne 18. in 19. oktobra zaradi snajenja uradnih prostorov zaprt za stranke. Izvzeti so samo res nujni in neodložljivi slučaji.

Ij Gromenje topov se čuje danes od primorske strani, v smeri od Vipave.

Ij »Divji lovec« na odru Ljudskega doma. Opozorjamo, da uprizori jutri v nedeljo 17. t. m. ob pol 8. uri zvečer Kat. društvo rokodelskih pomočnikov priljubljeno Finžgarjevo igro »Divji lovec« na odru Ljudskega doma. Vstopnice se dobivajo danes zvečer od 7. do 8. ure in jutri od 10. do 12. ure v Rokodelskem domu in jutri zvečer od pol 7. ure dalje pri blagajni v Ljudskem domu.

Ij V št. Jakobskem prosvetnem društvu bo predaval jutri, v nedeljo zvečer ob 6. uri dr. Gosar. Vabimo posebno moze in fante. Velevažno!

Ij Kongregacija delavcev pri oo. jezuitih ima svoj shod v nedeljo 17. okt. ob pol 3. ure popoldne. Pridite vsi pri-glašeni!

Ij Umrli so v Ljubljani: Jernej Pušavec, cerkovnik, 70 let. — Mihael Nahčgal, pečarski delavec, 64 let. — Ciril Pahor, sin žel. zavorača, 1 mesec. — Metod Pahor, sin žel. zavorača, 1 mesec. — Andrej Cetin, hlapec, 48 let. — Ivan Jereb, čevljarski mojster, 82 let. — Avgustina Dečman, zasebnica, 78 let. — Peter Bajtlov, delavec, 38 let. — Josipina Valenčič, hči strojnega snažilca, 3 leta. — Gregor Jakelj, župnik v p., 78 let. — Edvard Keber, rejenc, 20 dni. — Terezija Košir, vdova cestnega mojstra, 80 let. — Marija Srečnik, hišnica, 59 let.

Narodno gledališče.

Drama:

Sobota, 16. oktobra: »Pygmalione. D. Nedelja, 17. oktobra: »Za narodov blagor«. Izven.

Ponedeljek, 18. oktobra: »Hasanaginica«. E.

Opera:

Sobota, 16. okt.: »Od bajke do bajke«. Red E.

Nedelja, 17. okt.: »Hofmannove pripovedke«. Izven.

Ponedeljek, 18. oktobra: Zaprt.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večerna lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Auto-

mobili in kolesa
njih deli in oprema
pnevmatika
garaža in delavnica

J. Gorec

Ljubljana
Gospodarska c. 14
Vegova ulica 8.